

НАПОМЕНЕ О ОСТВАРИВАЊУ ПРОГРАМА СРПСКОГ ЈЕЗИКА У ОДЕЉЕЊИМА ОГЛЕДНИХ ОБРАЗОВНИХ ПРОФИЛА СРЕДЊИХ СТРУЧНИХ ШКОЛА

Пошто је у наставним плановима огледног образовног профила ОПЕРАТЕР МАШИНСКЕ ОБРАДЕ – оглед, годишњи фонд часова српског језика и књижевности осетније смањен у односу на важећи наставни план трогодишњих образовних профила, у остваривању програма биће неопходно да наставник врши примерена сажимања програмских садржаја наставног предмета Српски језик и књижевност, објављених у "Службеном гласнику РС - Просветном гласнику", број 6/90 и "Просветном гласнику", бр. 4/91, 7/93, 17/93, 1/94, 2/94, 2/95, 3/95, 8/95, 5/96, 2/02, 5/03 и 10/03.

Сажимања треба вршити превасходно у програмском подручју КЊИЖЕВНОСТ јер је у остваривању тих садржаја битнији *квалитет учениковог читања* него број прочитаних књижевних дела. Такав приступ програмским садржајима могућ је, на пример, у оним сегментима где је понуђено више књижевних дела истог писца. Целисходно може бити решење да наставник предвиди да на нивоу интерпретације обради једно дело, репрезентативно за стваралаштво тог писца и приступачно рецепцији конкретног ђачког колектива, а да остала потпуно изостави, или обради на нивоу приказа и осврта. Сличан приступ може применити и у обради појединих књижевних дела као репрезентативних за стилска раздобља, односно књижевне правце у историји књижевности.

У оквиру *домаће лектуре* могуће је, такође, да наставник изостави поједина књижевна остварења за која је наставна пракса потврдила да нису у довољној мери приступачна рецепцији ученика одређеног узраста и стручног усмерења. Могуће је, такође, изостављена дела заменити неким остварењем из текуће српске или светске књижевности за које наставник процени да је примереније могућностима рецепције конкретног ђачког колектива са којим остварује наставни програм.

Евентуална сажимања у програмском подручју ЈЕЗИК морају бити веома обазрива јер је језик *с и с т е м*, што увек подразумева целовита решења, односно повезаност свих решења у оквиру програма за одређени разред, али и њихово вертикално повезивање, односно међусобну повезаност програмских садржаја предвиђених за остваривање у свим разредима средњег стручног образовања.

СТРАНИ ЈЕЗИК (Л2)

1. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

Настава страног језика у средњем стручном образовању представља континуитет наставе страног језика у претходном школовању. Циљеви ове наставе су:

- утврђивање знања и даље обучавање ученика да комуницирају са људима из других земаља о општим темама;
- развијање односа толеранције кроз упознавање културе и начина живота других народа;
- стицање основних језичких знања и компетенција у складу са потребама струке и занимања.

2. ИСХОДИ НАСТАВЕ СТРАНОГ ЈЕЗИКА НА КРАЈУ ТРОГОДИШЊЕГ СРЕДЊЕГ СТРУЧНОГ ОБРАЗОВАЊА

Језичке активности		по завршетку трогодишњег образовања:
ЈЕЗИЧКА РЕЦЕПЦИЈА	СЛУШАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • разуме основни смисао информација и текстова који говоре о познатим темама • разуме једноставне информације и инструкције у оквиру своје струке
	ЧИТАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • разуме једноставне натписе, етикете на производима, рекламни материјал, упутства за употребу • проналази потребну информацију у тексту • открива значење непознатих речи на основу познатог контекста или личног / професионалног искуства
ЈЕЗИЧКА ПРОДУКЦИЈА	ГОВОР	<ul style="list-style-type: none"> • говори о блиским темама и догађајима (породица, хоби, посао) користећи једноставне речи и реченице • говори о себи (лични подаци, образовање) • тражи и даје информације из своје струке
	ПИСАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> • пише кратке једноставне текстове у различите сврхе (поруке, упутства, попуњава упитнике, формуларе и сл.)
ИНТЕРАКЦИЈА		<ul style="list-style-type: none"> • комуницира у свакодневним ситуацијама (пита, предлаже, тражи и даје упутства или обавештења) • прима и преноси једноставне поруке (пријатељима, колегама) које се односе на непосредне потребе
ЗНАЊА О ЈЕЗИКУ		<ul style="list-style-type: none"> • познаје лексику и граматичке садржаје језика који учи на нивоу који му омогућава да разуме, говори или пише о темама из свакодневног живота или струке • уочава основне сличности и разлике између матерњег језика и страног језика који учи
МЕДИЈСКА ПИСМЕНОСТ		<ul style="list-style-type: none"> • користи садржаје медијске продукције ради задовољења личног интересовања и професионалних потреба (књиге, часописе, проспекте, каталоге, речнике, аудио и видео записе, компакт диск, Интернет)

3. ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕДМЕТА

- постојећи одобрени уџбеници
- популарна литература
- Интернет

4. КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Српски језик и књижевност
- стручни предмети

5. ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ЗА СТРАНИ ЈЕЗИК У СРЕДЊЕМ СТРУЧНОМ ОБРАЗОВАЊУ

І ПРАЗРЕД ОПШТЕ ТЕМЕ 80%	ІІ ПРАЗРЕД ОПШТЕ ТЕМЕ 70%	ІІІ ПРАЗРЕД ОПШТЕ ТЕМЕ 60%
<ul style="list-style-type: none"> • Свакодневни живот (организација времена, послова, слободно време) • Храна и здравље (навике у исхрани, карактеристична јела и пића у земљама света) • Познати градови и њихове знаменитости • Спортови и позната спортска такмичења • Живот и дела славних људи XX века (из света науке, културе) • Медији (штампа, телевизија) • Храбра и племенита дела људи (интересантне животне приче и догађаји) • Свет компјутера (распрострањеност и примена) 	<ul style="list-style-type: none"> • Места, људи и знаменитости у свету • Путовања (туристичка, пословна; транспорт, хотели, куповина, обилазак знаменитости, забава) • Пријатељство и дружење • Живот у граду (улице, станове; проблеми буке, загађености, гужви) • Штампа и телевизија (актуелни и интересантни догађаји и приче) • Људска солидарност и подвизи • Из света филма, музике, уметности 	<ul style="list-style-type: none"> • Животна средина (утицај нове технологије на биљни, животињски свет, здравље људи) • Тековине културе, знаменитости и занимљивости из света • Из живота младих (забава, спорт, образовање) • Обичаји и празници народа света • Значајна открића, проналасци и догађаји у XX веку • Књиже, филмови, музика
<p>СТРУЧНЕ ТЕМЕ* 20%</p> <ul style="list-style-type: none"> • избор тема у вези са материјалом, алатом, процесом рада и пословним ситуацијама битним за струку и занимање <p>ФУНКЦИЈЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Поздрављање и представљање у сусрету са људима • Захваљивање, извињавање • Молбе, наредбе • Изражавање допадања и непопадања • Тражење информације • Давање информације (о времену и месту) • Описивање људи, ствари, активности 	<p>СТРУЧНЕ ТЕМЕ* 30%</p> <ul style="list-style-type: none"> • избор тема у вези са материјалом, алатом, процесом рада и пословним ситуацијама битним за струку и занимање <p>ФУНКЦИЈЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Тражење и давање дозволе • Тражење и давање упутства за правац кретања • Предлагање и убеђивање • Одбијање захтева или молбе • Изражавање слагања и неслагања • Изражавање жеље, потребе • Изражавање интересовања 	<p>СТРУЧНЕ ТЕМЕ* 40%</p> <ul style="list-style-type: none"> • избор тема у вези са материјалом, алатом, процесом рада и пословним ситуацијама битним за струку и занимање <p>ФУНКЦИЈЕ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Изражавање преференци • Изражавање планова и намера у будућности • Изражавање вероватноће • Тражење и нуђење помоћи • Извештавање (приповедање о прошлим догађајима) • Изражавање саосећања, охрабрења

* ИЗБОР СТРУЧНИХ ТЕМА ИЗВРШИТИ У САРАДЊИ СА СТРУЧНИМ ВЕЋЕМ НАСТАВНИКА СТРУЧНИХ ПРЕДМЕТА У ШКОЛИ.

ИНДУСТРИЈСКА ГЕОГРАФИЈА У МАШИНСТВУ

1. ЦИЉЕВИ ПРЕДМЕТА:

- Развијање способности приказивања резултата истраживања кроз коришћење речи, табела и графика, као и језика географије
- Развијање способности коришћења различитих извора информација и самосталног и тимског учествовања у истраживачким пројектима
- Примењивање стечених знања из привредне географије у свом пословном окружењу
- Развијање властитих стратегија успешног учења (разликује битно од небитног, анализира податке, самостално закључује,...)
- Познавање природних ресурса и њиховог размештаја за потребе индустрије
- Познавање развоја и размештаја индустријске производње
- Стицање знања о природним ресурсима и значају очувања еколошке равнотеже
- Развијање способности коришћења рачунара за проналажење, обраду и приказивање географских података

2. ПРЕПОРУЧЕНА ЛИТЕРАТУРА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРЕДМЕТА

- Вреск М. (1986): **Основи урбане географије**, «Школска књига», Загреб
- Грчић М. (1993): **Индустријска географија**, «Научна књига», Београд
- Ђурић В. (1980): **Економска географија**, «Научна књига», Београд
- Жегарац З. (2002): **Инфраструктура**
- Љешевић М. (2002): **Урбана екологија**, Географски факултет, Београд
- Љешевић М., Живковић Д. (2001): **Картографија**, Географски факултет, Београд
- Милићевић Г. (1990): **Урбана економика**, Економски факултет, Београд
- Петовар К. (2003): **Урбана и рурална социологија**, Институт за географију - ПМФ, Нови Сад
- Пиха Б. (1973): **Просторно планирање**, Службени лист СФРЈ, Београд
- Плеше Ј. (1979): **Географске основе градских регија**, Институт за географију - ПМФ, Нови Сад
- Томић П., Ромелић Ј., Лазић Ј. (1996): **Економска географија света**, Институт за географију - ПМФ, Нови Сад
- Ђурчић С. (1996): **Картографија**, Институт за географију - ПМФ, Нови Сад
- Fick, J. (1998) : **Geography of Development**,
- Шећибовић Рефик, Ђоковић Емилија: **Регионална економска географија I** Економски факултет, Београд, 2002
- Шећибовић Рефик: **Регионална економска географија II**, Економски факултет, Београд, 2002
- Шећибовић Рефик: **Регионална економска географија III**, Економски факултет, Београд, 2002
- Динић Јован: **Економска географија**, Економски факултет, Београд, 1999.
- Група аутора: **Економска географија**, «Вук Караџић», Београд, 1972

3. КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА

- стручни предмети

4. ЦИЉЕВИ, ИСХОДИ И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПРЕДМЕТА ПО РАЗРЕДИМА

Разред: **први - ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТ**
 Годишњи фонд часова: **35 часова**

ЦИЉЕВИ	ИСХОДИ	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ И ТЕМЕ	ПРЕПОРУЧЕНО УПУТСТВО ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
<ul style="list-style-type: none"> разумевање фактора локације индустрије 	<p>По завршетку првог разреда ученик ће :</p> <ul style="list-style-type: none"> знати природне факторе локације (сировине, водни ресурси, енергетски извори, клима) знати друштвене факторе локације (тржиште, капитал, саобраћај, радна снага) ученик ће знати како индустрија утиче на промену животне средине знати појам глобализације разумети утицај процеса глобализације на локацију великих предузећа (мултинационалне и транснационалне компаније) 	<p>Фактори локације индустрије</p> <ul style="list-style-type: none"> природни и друштвени фактори локације процес глобализације и проблем локације великих предузећа 	<ul style="list-style-type: none"> коришћење основне литературе коришћење информација са Интернета коришћење интерактивних метода рада Тему реализовати кроз 3 теоретска часа
<ul style="list-style-type: none"> разумевање значаја енергетике, њеног развоја и производње енергије 	<ul style="list-style-type: none"> знати факторе развоја енергетике знати фазе развоја енергетике знати основне изворе енергије знати географски размештај извора енергије знати начине коришћења воде као извора енергије знати размештај хидроенергетског потенцијала знати изворе енергије који се користе у термоенергетици знати размештај највећих термоелектрана знати који су алтернативни извори енергије разумети проблеме везане за снабдевање енергентима и производњу електричне енергије знати будуће трендове у развоју енергетике 	<p>Енергетика</p> <ul style="list-style-type: none"> фактори и фазе развоја енергетски извори и њихов географски размештај хидроенергија и термоенергетика алтернативна енергетика проблеми и перспективе развоја енергетике у свету и у нашој земљи 	<ul style="list-style-type: none"> коришћење основне литературе коришћење информација са Интернета коришћење интерактивних метода рада коришћење статистичког материјала који је представљен графички и табеларно Тему реализовати кроз 5 теоретских часова
<ul style="list-style-type: none"> разумевање развоја, размештаја, значаја и промена у рударству и металургији 	<ul style="list-style-type: none"> знати које се минералне сировине користе у металургији знати размештај најважнијих минералних сировина у свету и у нашој земљи знати развој црне металургије знати размештај производних капацитета црне металургије знати развој обојене металургије знати размештај производње обојених метала разумети значај металургије за развој привреде разумети факторе који су довели до промена у рударству и металургији знати будуће трендове развоја металургије у свету и у нашој земљи 	<p>Рударство и металургија</p> <ul style="list-style-type: none"> врсте и размештај најважнијих руда црна и обојена металургија – развој и размештај проблеми и перспективе развоја рударства и металургије у нашој земљи 	<ul style="list-style-type: none"> коришћење основне литературе коришћење информација са Интернета коришћење интерактивних метода рада Тему реализовати кроз 4 теоретска часа
<ul style="list-style-type: none"> разумевање 	<ul style="list-style-type: none"> знати факторе развоја металне и машинске индустрије 	<p>Метална и машинска индустрија</p> <ul style="list-style-type: none"> факторе развоја и размештаја 	<ul style="list-style-type: none"> коришћење основне литературе

<p>развоја, размештаја, промена и значаја металне и машинске индустрије</p>	<ul style="list-style-type: none"> • знати географски размештај капацитета металне и машинске индустрије • знати гране машинске индустрије • знати највеће компаније машинске индустрије • знати савремене тенденције у развоју металне и машинске индустрије 	<p>металне и машинске индустрије</p> <ul style="list-style-type: none"> • гране машинске индустрије • највеће компаније машинске индустрије у свету • савремене промене у металној и машинској индустрији 	<ul style="list-style-type: none"> • коришћење информација са Интернета • коришћење интерактивних метода рада • Тему реализовати кроз 8 теоретских часова
<ul style="list-style-type: none"> • разумевање развоја, размештаја и значаја електротехничке и електронске индустрије 	<ul style="list-style-type: none"> • знати факторе развоја електротехничке и електронске индустрије • знати факторе размештаја електротехничке и електронске индустрије • знати географски размештај електротехничке и електронске индустрије • знати највеће компаније електротехничке и електронске индустрије 	<p>Електротехничка и електронска индустрија</p> <ul style="list-style-type: none"> • факторе развоја и размештаја електротехничке и електронске индустрије • географски размештај највеће компаније електронске индустрије 	<ul style="list-style-type: none"> • коришћење основне литературе • коришћење информација са Интернета • коришћење интерактивних метода рада • Тему реализовати кроз 5 теоретских часова
<ul style="list-style-type: none"> • Разумевање развоја, размештаја и значаја хемијске индустрије 	<ul style="list-style-type: none"> • знати факторе развоја хемијске индустрије • знати факторе размештаја хемијске индустрије • знати које се сировине користе у хемијској индустрији • знати најважније регионе хемијске индустрије у свету • знати најважније производне капацитете хемијске индустрије у нашој земљи • знати производе хемијске индустрије који се користе као сировине у другим прерађивачким делатностима • знати највеће компаније хемијске индустрије 	<p>Хемијска индустрија</p> <ul style="list-style-type: none"> • развој и значај хемијске индустрије • фактори размештаја хемијске индустрије • сировине за потребе хемијске индустрије • производи хемијске индустрије као сировине • највеће компаније хемијске индустрије 	<ul style="list-style-type: none"> • коришћење основне литературе • коришћење информација са Интернета • коришћење интерактивних метода рада • Тему реализовати кроз 5 теоретских часова
<ul style="list-style-type: none"> • Разумевање савремених поларизацијских и интеграцијских процеса у свету 	<ul style="list-style-type: none"> • разумети зашто у свету постоје развијена и неразвијена подручја • знати географски размештај развијених и неразвијених подручја у свету • разумети транзиционе процесе у Европи и месту наше земље у њима • разумети значај научно-техничког напретка за развој привреде • знати које су последице научно-техничког напретка (регионалне, структурне, организационе и локационе) • знати најважније интеграције у свету • знати настанак, развој и структуру Европске уније • знати начине загађивања животне средине индустријском производњом • знати мере заштите животне средине 	<p>Географија и развој</p> <ul style="list-style-type: none"> • развијена и неразвијена подручја у свету • транзициони процес и место наше земље • научно-технички прогрес и последице регионалне, структурне, организационе и локационе промене • интеграцијски процеси и Европска унија • индустрија као загађивач животне средине и мере заштите 	<ul style="list-style-type: none"> • коришћење основне литературе • коришћење информација са Интернета • коришћење интерактивних метода рада • Тему реализовати кроз 5 теоретских часова